

אימוץ המלצות הצוות הבין-משרדי לאור העתקת מחנות צה"ל לנגב

מספר החלטה: 625

יחידה: מזכירות הממשלה

ממשלה: הממשלה ה-36, נפתלי בנט

תאריך פרסום: 14.11.2021

תאריך תחולה: 14.11.2021

[קבצים רלוונטיים להורדה](#)**החלטה מספר 625 של הממשלה מיום 14.11.2021****נושא ההחלטה:**

אימוץ המלצות הצוות הבין-משרדי לאור העתקת מחנות צה"ל לנגב

מחליטים:

בהמשך להחלטות הממשלה מס' 546 מיום 13.7.2013 (להלן - החלטה 546), מס' 2025 מיום 23.09.2014 (להלן - החלטה 2025) ומס' 853 מיום 1.3.2021 (להלן - החלטה 853), לאמץ את המלצות הצוות הבין-משרדי לאור יישום המהלך להעתקת מחנות צה"ל לנגב ובמטרה להאיץ ולקדם את פיתוח הנגב כדלקמן:

1. לאשר תכנית לשנים 2021-2022 לפיתוח הנגב לאור מהלך העתקת מחנות צה"ל לנגב (להלן - התכנית) במטרה למנף את פיתוח הנגב כתוצאה מהעתקת מחנות צה"ל לנגב, בשים לב למעבר קריית התקשוב וקריית המודיעין (להלן - הבסיסים). בתום תקופת ההחלטה ייבחן הצורך בגיבושה של תכנית המשך בהתאם לתוצאות התוכנית ולצרכים המשתנים.

2. מטרת התוכנית, כפי שנקבע גם בסעיף 2 להחלטה 546, הן כדלקמן:

א. האצת הפיתוח הכלכלי והתעסוקתי.

ב. עידוד הגירה חיובית.

ג. הגדלת היצע הדיור.

ד. שיפור תדמית הנגב ויישוביו.

ה. הגדלת היקף המשרתים מאזור הנגב ביחידות הטכנולוגיות בבסיסים.

ו. חיזוק היישובים והשלטון המקומי.

ז. הגדלת היצע התרבות והפנאי.

ח. פיתוח תשתיות אזרחיות נוספות לשם צמצום פערים בין יישובי הנגב לבין מרכז הארץ.

3. הגדרות:

"יישובי הנגב" - רשויות מקומיות בנפת באר-שבע, כהגדרתה על ידי משרד הפנים, למעט: (א) יישובי עוטף עזה, כהגדרתם בהחלטת ממשלה מס' 566 מיום 22.11.2020, ולעניין הטבות לרשויות מקומיות, רשויות מקומיות שבהן נמצאים יישובי עוטף עזה יקבלו מענה במסגרת החלטה זו רק בגין היישובים בתחומן שאינם יישובי עוטף עזה; (ב) אילת - אשר לה מאפיינים ייחודיים הנגזרים ממיקומה הגיאוגרפי וממאפייני היישוב עצמו, והנהנית כבר היום משורת הטבות ייחודיות מכוח חוק ובמסגרת פעולות והשקעות הממשלה, ומועצה אזורית חבל איילות, אשר מקבלת מענה במסגרת החלטת ממשלה נפרדת.

"יישובי המטרה" - הרשויות המקומיות אופקים, דימונה, ירוחם, ערד, באר שבע, נתיבות והמועצה האזורית שדות נגב לעניין היישובים המנויים בנספח ב' בסיפה להחלטה זו; יישובי המטרה מוגדרים כאזור עדיפות לאומית נפרד, בהתאם לאמור בפרק העדיפות הלאומית בהחלטה זו בנוסף להכללתם ביישובי הנגב.

"רובע החדשנות" - אזור במרכז העיר באר-שבע, הפרוס על פני שטח של 2,650 דונם, המתוחם במפה המצוינת כנספח א' בסיפה להחלטה זו, ומתבסס על מוסדות עוגן מרכזיים, ובהם אוניברסיטת בן גוריון, המרכז הרפואי אוניברסיטאי סורוקה, פארק התעשיות גב-ים, קריית התקשוב הנמצאת בתהליך הקמה ותחנת רכבת ישראל.

4. בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, בנושא אזורי עדיפות לאומית, ומהשיקולים המפורטים בסעיף 9 להלן:

א. יישובי הנגב יוגדרו כיישובים בעלי עדיפות לאומית לעניין סעיפים 6(ב)(2), 18, 20, 21, 25, 26, 27 ו-28 להחלטה זו.

ב. יישובי המטרה יוגדרו כיישובים בעלי עדיפות לאומית לצורך החלטה זו לעניין סעיפים 6(ב)(11), 8, 9, 10, 13, 14, 23, 29, 30, 31 ו-32 להחלטה זו.

5. בנוסף, נכללים במסגרת החלטה זו כלי סיוע הממוקדים בעיר באר-שבע, ובפרט ברובע החדשנות בעיר, הנסמכים על שיקולים מקצועיים הנוגעים לתרומתם הייחודית לפיתוח יישובי הנגב, או לקיומו של נכס בעל ייחודיות כלכלית משמעותית בתחום העיר באר שבע, כמפורט בסעיפים 6(ב)(1), 6(ב)(3), 6(ב)(4), 6(ב)(5), 6(ב)(6), 6(ב)(7), 6(ב)(8), 6(ב)(9), 6(ב)(10), 6(ב)(12), 6(ב)(13), 11, 12, 17, 19, 22 ו-24.

יצירת אקו-סיסטם צבא-אקדמיה-תעשייה

6. במטרה למנף את מעבר מחנות צה"ל לנגב, בדגש על יחידות העילית הטכנולוגיות, המיועדות לעבור לבאר-שבע (קריית התקשוב) ולליקית (קריית המודיעין), לטובת מיצוב מטרופולין באר שבע כמוקד משמעותי של היי-טק, אקדמיה וחדשנות טכנולוגית, המקיים את עצמו באמצעות כמות משמעותית של גופים ואנשי מקצוע בתחום, לטובת פיתוח כלכלי, חברתי ותרבותי של מטרופולין באר-שבע ושל יישובי הנגב הנסמכים על מטרופולין באר שבע, ובהמשך לתכנית "רובע חדשנות באר שבע- מתווה לחדשנות וצמיחה מכלילה" (להלן: "תכנית רובע החדשנות"), שפורסמה בחודש ינואר 2020:

א. לקדם מספר פרויקטי דגל באזור רובע החדשנות של באר שבע, אשר יתמקדו בתחומי מחקר ופיתוח אשר אופיינו בתכנית רובע החדשנות: סייבר ודיגיטל, בריאות

דיגיטלית וטכנולוגיות מדבר (חקלאות, מים, אנרגיות מתחדשות, תכנון עירוני מדברי), וכן לקדם את פיתוח המרחב הפיזי של רובע החדשנות כך שיתמוך בפעילויות

המתבצעות בו, ובצמיחה מכלילה של האזור, הכול כמפורט בהחלטה זו להלן.

ב. פירוט הפרויקטים:

(1) **אוניברסיטת בן גוריון:** בהמשך לסעיף 44 להחלטה 2025, לפנות לאוניברסיטת בן גוריון לבחינת האפשרות להרחבת שטחה הבנוי, כך שתוכל לתת מענה לגידול במספר הסטודנטים הצפוי, בין היתר, בעקבות מעבר יחידות צה"ל דרומה. לטובת הקמת שלושה בניינים חדשים בקמפוס הצפוני, ככל שאוניברסיטת בן גוריון תזכה בתמיכה תקציבית עבור הפרויקטים הרלוונטיים במסגרת הקולות הקוראים של ות"ת לתמיכה בפיתוח פיזי, המפורסמים לכלל המוסדות, יקצו משרד האוצר ומשרד הביטחון סכום נוסף של 27 מלש"ח, כל אחד, זאת בכפוף לאישור הות"ת את פרויקטי הבינוי, ומבלי לגרוע מעצמאות הות"ת אוניברסיטת בן גוריון, ובהתאם לנוהלי רשות מקרקעי ישראל והחלטות מועצת מקרקעי ישראל ובהתאם לדיני התכנון והבנייה.

(2) **גיבוש והפעלת תכנית חשיפה אקדמית:** להטיל על שר הביטחון לגבש תכנית לחשיפת האקדמיה בדרום הארץ למשרתי הקבע מיחידות העוברות דרומה ולמועמדים לשירות ביטחון מהנגב ליחידות אלו. לצורך כך, יפנה שר הביטחון לאוניברסיטת בן גוריון בבקשה שתבחן את האפשרות לסייע בגיבוש התכנית, והפעלתה על ידי אוניברסיטת בן-גוריון בשיתוף מוסדות אקדמיים נוספים בנגב. לטובת פעילות זו, יקצה משרד הביטחון 0.5 מלש"ח בשנת 2022. יובהר, כי התכנית לא תכלול פעילות אקדמית, ולא יהיה

בה משום פגיעה בסמכויות ובעצמאות ות"מ-ל"ג או בעצמאות האוניברסיטה.

3) **מו"פ משותף:** לפנות לאוניברסיטת בן גוריון לבחינת האפשרות להקמת פעילות מו"פ ייעודית, לרבות בתחום הטכנולוגיה הדואלית, במרחב רובע החדשנות בבאר-שבע, שתהיה משותפת לאוניברסיטת בן גוריון, למפא"ת וליחידות הטכנולוגיות של אמ"ן ושל אגף התקשוב בצה"ל. הפעילות תתמקד במחקרים ובפיתוח של אבות טיפוס משותפים לחוקרי האוניברסיטה, אוניברסיטאות נוספות שיהיו מעוניינות בכך ולמערכת הביטחון. בנוסף, לבחון מחקר בנושא תשתיות תקשורת מתקדמות. כל זאת, מבלי לפגוע בעצמאות המוסדות האקדמיים ובעצמאות מפא"ת. לטובת הפעילות המחקרית המוסכמת, יקצה משרד האוצר סכום של 2.5 מלש"ח, בכל אחת מהשנים 2021 ו-2022 ומשרד הביטחון יקצה סכום של 2.5 מלש"ח בכל אחת מהשנים 2021 ו-2022 (סה"כ 10 מלש"ח).

4) **חיזוק מרכז החדשנות סורוקה:** להנחות את שר הבריאות לחזק את פעילות מרכז החדשנות של בית החולים סורוקה לקידום חדשנות, בריאות דיגיטלית ומחקר במרכז הרפואי. לטובת פעילות זו, יקצה משרד האוצר סכום של 6 מלש"ח למשרד הבריאות בשנת 2022. לרשום את הודעת שר הבריאות ושר הביטחון, כי יתקיימו פעולות מחקר משותפות למרכז הרפואי סורוקה ולאגף המודיעין של צה"ל במרכז החדשנות לטובת כל הצדדים השותפים בפיתוח.

5) **הקמת מרכז DeserTech (דזרטק):** להטיל על המשרד להגנת הסביבה להקים מרכז בין-לאומי לשינוי אקלים, בדגש על סביבה מדברית (DeserTech) בבאר שבע. במסגרת מרכז זה יקודמו שיתופי פעולה, בין היתר, עם משרדי האוצר, החדשנות, המדע והטכנולוגיה, הכלכלה והתעשייה, רשות החדשנות ומגזרים נוספים. מטרת המרכז, בין היתר, יהיו אלו:

א. קידום טכנולוגיות מדבר וחדשנות ישראלית.

ב. מיצוב ישראל כגורם בין-לאומי ואזורי מוביל בהתמודדות עם אתגרי שינוי אקלים, בדגש על סביבה מדברית.

ג. פיתוח שדה המחקר והיישום הייחודי של בריאות ואקלים.

ד. פיתוח ידע בתחום שינוי אקלים וחיים בסביבה מדברית ברמה המקומית, האזורית והבין-לאומית.

בתוך 120 יום ממועד קבלת החלטה זו, יגבש המשרד להגנת הסביבה, ביחד עם משרד האוצר ובהתייעצות עם רשות החדשנות, משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה ומשרד הכלכלה והתעשייה, את מודל ההפעלה של המרכז, ובהתאם לכך ייקבע אופן הקצאת התקציבים המפורטים להלן. בכל מקרה, פעילותו של המרכז בנושאי חדשנות וטכנולוגיה תיעשה בתיאום עם רשות החדשנות ובנושא מחקר, בתיאום עם הות"ת.

ככפוף לאמור לעיל ולטובת הקמת המרכז והפעלתו, יוקצו בשנת 2022 הסכומים הבאים:

א. המשרד להגנת הסביבה - 5 מלש"ח;

ב. משרד האוצר - 5 מלש"ח למשרד להגנת הסביבה;

ג. משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה - 3 מלש"ח עבור הקמת מרכז ידע לאומי במסגרת מרכז ה-DeserTech בבאר שבע;

ד. משרד הכלכלה והתעשייה - 2 מלש"ח, עבור פעולות בממשק עם המגזר העסקי במסגרת מרכז ה-DeserTech בבאר-שבע.

6) **הקמת מעבדת סייבר:** להטיל על ראש מערך הסייבר הלאומי לפנות לאוניברסיטת בן גוריון לבחון אפשרות להקמת מעבדה משותפת לחקר הגנת סייבר ומערכות נבונות באוניברסיטה. במעבדה יפותחו מודלים להעלאת חסינות מערכות נבונות וכלים מתקדמים מבוססי AI (בינה מלאכותית) להגנת סייבר בהתבסס על שיתופי פעולה בין אקדמיה, ממשלה, תעשייה. בנוסף, לבחון את נושא ה-G5. זאת בהיוועצות עם רשות החדשנות ומבלי לפגוע בעצמאותה של אוניברסיטת בן גוריון. לטובת פעילות זו, יקצה מערך הסייבר הלאומי 2.5 מלש"ח בכל אחת מהשנים 2021-2022 (סה"כ 5 מלש"ח).

7) **הקמת מרכז הכשרות טכנולוגיות:** לרשום את הודעת זרוע העבודה שבמשרד הכלכלה והתעשייה (להלן: זרוע העבודה) ורשות החדשנות על פעילותן עם אגף המודיעין של צה"ל לגיבוש מודל לקידום הכשרות חוץ אקדמיות רלוונטיות במקצועות טכנולוגיים. גיבוש המודל יושלם בתוך 90 יום ממועד החלטה זו, ויכלול בין היתר גם אסטרטגיה לשילוב אוכלוסיות בהכשרות. השתתפותה של רשות החדשנות וסיועה בגיבוש המודל כאמור ייעשו בהתאם לחוק לעידוד מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, התשמ"ד-1984 (להלן: "חוק המו"פ"), סמכויותיה והאמצעים העומדים לרשותה והכול מבלי לפגוע בסמכויות האורגנים של הרשות ובהוראות חוק המו"פ. כמו כן, לרשום את הודעת זרוע העבודה ורשות החדשנות, כי ככל שיוסכם המודל, ובכפוף לאישורים הנדרשים, יקצו כל אחד עד 2.5 מלש"ח ולא יותר מ-2.5 מלש"ח יחד בשנת 2022 לטובת הפרויקט.

8) **פיתוח המרחב הציבורי ברובע החדשנות:** להטיל על השר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להעביר לעיריית באר-שבע סך של 9 מלש"ח בשנת 2021 לצורך פיתוח המרחב הציבורי ברובע החדשנות בבאר-שבע, לרבות ולא רק: הצללה, מרחבי עבודה ושיבה, אומנות במרחב הציבורי, סימון שבילים וכיוצ"ב, על מנת לעורר עניין בקרב הציבור ולייצר תשתית לפעילויות במרחב הציבורי. הפרויקטים ייבחרו על ידי המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל בהסכמת אגף התקציבים במשרד האוצר. לטובת פעילות זו, יקצו המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל ומשרד האוצר סכום של 4.5 מלש"ח, כל אחד, בשנת 2021 (סה"כ 9 מלש"ח). יובהר, כי התקציבים בסעיף זה לא יוקצו לטובת פיתוח ושדרוג התשתיות הבאות: ביוב, כבישים, מדרכות, חשמל ומים.

9) **קידום תכנית בניין עיר:** להטיל על שר הבינוי והשיכון לקדם מול מוסדות התכנון תכנית סטטוטורית מפורטת לכל מרחב רובע החדשנות, על בסיס סקירות שבוצעו על ידי המשרד למרחב, לטובת הפיתוח הפיזי ארוך הטווח של רובע החדשנות. לטובת פעילות זו יקצה משרד הבינוי והשיכון סכום של 3 מלש"ח בשנת 2022.

10) **הקמת היכל חדשנות:** להטיל על השר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל לפעול להקמת היכל חדשנות לעידוד צמיחת הסביבה העסקית והמחקרית בנגב. ההיכל ישמש תשתית למפגש פיזי לאשכול הטכנולוגי הצומח (אקו-סיסטם) ופלטפורמה לשיתופי פעולה בין מנועי הצמיחה העתידיים בבאר שבע. לטובת תכנון הקמת היכל החדשנות, יקצה המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל 2 מלש"ח בשנת 2021, ומשרד האוצר יקצה 2 מלש"ח בשנת 2022 (סה"כ 4 מלש"ח) לעיריית באר-שבע. הקמת ההיכל, על בסיס תכנון זה, תתבסס על גיוס משאבים פילנתרופיים ותיעשה בכפוף לדיני התכנון והבנייה.

11) **מאיץ עסקי:** להנחות את הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים שבמשרד הכלכלה והתעשייה לפעול לעידוד, לקידום ולפיתוח עסקים קטנים ובינוניים ביישובי המטרה, לרבות באמצעות הפעלת מאיץ עסקי. לצורך כך יוקצו 4.1 מלש"ח בשנים 2021-2022, מהם 2.6 מלש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה (1.3 מלש"ח בשנת 2021 ו-1.3 מלש"ח בשנת 2022), ו-1.5 מלש"ח תקציב תוספתי ייעודי שיועבר ממשרד האוצר למשרד הכלכלה והתעשייה בשנת 2022.

12) **הקמת מעבדה לאומית לסוגיות מרחביות:** להקים צוות בין-משרדי, בהשתתפות נציגי המועצה הלאומית לכלכלה, משרד האוצר, המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, משרד הפנים, מנהל התכנון, משרד הבינוי והשיכון, משרד האנרגיה, המשרד להגנת הסביבה ומשרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה, אשר יגבש בתוך 90 יום, בתיאום עם ות"ת, תכנית פעולה להקמת מעבדה לאומית חדשנית לבחינה וקידום של סוגיות מרחביות, אזוריות ועירוניות באמצעות כלים טכנולוגיים מתקדמים ובשיתוף הציבור, אשר תפעל ברובע החדשנות בבאר שבע בשיתוף פעולה בין המוסדות להשכלה גבוהה, המכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס והיחידות הטכנולוגיות במרחב הנגב. לשם כך, במסגרת עבודתו, יפנה הצוות הבין-משרדי כאמור למוסדות להשכלה גבוהה בתיאום עם ות"ת בבקשה שיבחנו את האפשרות להקים מעבדה כאמור לעיל. ככל שתגובש תכנית מוסכמת, יוקצו לטובת הקמת המעבדה והפעלתה 2.5 מלש"ח על ידי משרד האוצר, 2 מלש"ח על ידי המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, 1.5 מלש"ח על ידי משרד הפנים (מהם 0.5 מלש"ח מתקציב מנהל התכנון), 0.25 מלש"ח על ידי משרד האנרגיה, 0.25 מלש"ח על ידי המשרד להגנת הסביבה, 0.5 מלש"ח על ידי משרד הבינוי והשיכון ו-0.25 מלש"ח על-ידי משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה, בסה"כ 7.25 מלש"ח בשנת 2022. כל זאת, בכפוף להשתתפות המוסד להשכלה גבוהה שיבחר להקים את המעבדה במימון הפרויקט, ומבלי לפגוע בסמכויות ובעצמאות ות"ת והמוסדות להשכלה גבוהה. תקציב זה ישמש לכל הפחות לשנתיים פעילות.

13. **פיתוח לב הרובע:** לצורך יצירת התשתית הנדרשת לרובע החדשנות, בהתאם לניסיון המצטבר בעולם בתחום זה, תפעל רשות מקרקעי ישראל עם אוניברסיטת בן-גוריון, בית-החולים סורוקה ועיריית באר שבע לגיבוש מתווה משותף בתוך 120 יום, אשר יש בו כדי לאפשר פיתוח שימושים אופטימיים במקרקעין המצויים כיום בתחומם של המוסדות האמורים, לרבות בדרך של עירוב שימושים בזיקה לפעילות האוניברסיטה ובית החולים של מוסדות מחקר ופיתוח, תעסוקה, מסחר ומגורי סטודנטים, באופן התואם את החלטות מועצת מקרקעי ישראל ונהלי רשות מקרקעי ישראל ואת חזון רובע החדשנות ומאפשר מנוף כלכלי למימוש. בכל הנוגע לאוניברסיטת בן-גוריון, המתווה יגובש בתיאום עם ות"ת, זאת מבלי לפגוע בסמכויות הות"ת ובעצמאותה.

ג. הממשלה רושמת לפנייה את הודעת משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה על פעולתו של צוות משותף עם משרד הביטחון בראשות ראש מפא"ת ומנכ"לית משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה ובהשתתפות רשות החדשנות, היחידה למחקר ותשתית טכנולוגית במפא"ת, היחידה לתכנון ותיאום המערכות האזרחיות במינהל המעבר דרומה, משרד החינוך והמועצה הלאומית לכלכלה. הצוות עוסק ברתימת היחידות הטכנולוגיות במשרד הביטחון וביחידות הסמך של משרד ראש הממשלה שעיקר פעילותן ביטחון המדינה, לטובת מיצוב מטרופולין באר שבע כמוקד משמעותי של הייטק וחדשנות ולפיתוח האקו-סיסטם בעיר, ליצירת שיתופי פעולה בין-משרדיים בתחומי החדשנות, ולאזרוח טכנולוגיות ביטחוניות. כל זאת, לשם הגדלת אחוז המועסקים במקצועות ההייטק בישראל, תוך הגדלת הייצוג של תושבי הפריפריה החברתית והגיאוגרפית במקצועות אלו, להעצמה חברתית ולצמצום הפערים החברתיים ובאמצעות הגדלת שיעור המשרתים ביחידות הטכנולוגיות המובילות של צה"ל מקרב תושבי הדרום.

ד. הפרויקטים והפעולות הממשלתיים המפורטים בהחלטה זו יבוצעו בסינרגיה עם קהילות החדשנות שמפעילים משרדי הממשלה, בדגש על קהילות החדשנות בתחום הסייבר בבאר שבע ובתחום החקלאות שמפעיל משרד הכלכלה והתעשייה וכן קהילת החדשנות בתחום DeserTech שמפעיל המשרד להגנת הסביבה ביישובי הנגב, שמטרתם חיזוק קהילה היזמית ויצירת ממשקים עם האקדמיה, התעשייה והממשלה לטובת השאת ערכים עסקיים ומקצועיים הדדיים, לטובת מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של הפרויקטים, רתימת השחקנים השונים, ושיווקם והנגשתם לבעלי העניין.

ה. הפרויקטים והפעולות הממשלתיים המפורטים בהחלטה זו יבוצעו בסינרגיה עם פעילויות נוספות של משרדי הממשלה בתחומים אלו, לרבות פעילות הצוות להגדלת ההון האנושי בענף ההייטק, בראשות משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה, שהוקם בהחלטת הממשלה מס' 212 מיום 1.8.2021 ולצוות האמור בסעיף ג' לעיל.

עידוד הגירה, דיור ופיתוח עירוני

7. **גיבוש תכנית רב שנתית לפרויקטי מגורים להשכרה ארוכת טווח עבור משרתי הקבע:** להטיל על מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון וראש רשות מקרקעי ישראל, בשיתוף עם משרד הביטחון, משרד האוצר ומתכנן מחוז דרום במינהל התכנון שבמשרד הפנים, לגבש בתוך 180 יום ממועד קבלת החלטה זו, תוכנית רב שנתית, לשנים 2022-2030, להקמת פרויקטים להשכרה ארוכת טווח, בהם יינתן מענה השכרה ארוכת טווח, ביו היתר, עבור משרתי הקבע, וזאת באמצעות איתור מתחמים ומציאת פתרונות תכנוניים, בהתאם לכל הוראות הדין. תכנית זו לא תכלול הקצאת תקציבים.

8. **כלי סיוע לפיתוח פרויקטי מגורים להשכרה ארוכת טווח ביישובי המטרה:** להקים צוות בראשות משרד ראש הממשלה ובהשתתפות משרד הביטחון, משרד הבינוי והשיכון ואגף התקציבים במשרד האוצר, ובהתייעצות עם חברת "דירה להשכיר", אשר יגבש בתוך 180 יום, כללים למתן סיוע לפיתוח דיור איכותי להשכרה ארוכת טווח ביישובי המטרה, לרבות דיור שיתופי, שיתנו מענה, ביו היתר, עבור משרתי הקבע, לרבות שילוב פרויקטים מהשוק הפרטי שיימצאו מתאימים למטרה זו. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה סך של 15 מלש"ח מתקציב משרד האוצר בשנת 2022. ככל שיישאר יתרות תקציב מתוקף החלטה זו שלא מומשו, יתרות אלו יוקצו בעדיפות ראשונה לצורך מימוש סעיף זה.

9. סיוע בשכר דירה:

א. משרתי הקבע שיוגדרו ע"י צה"ל כזכאים, שאין בבעלותם דירה בהתאם להגדרות "חסר דירה" בתכנית "מחיר למשתכן" (או כל תכנית למחיר מופחת שתבוא במקומה), העוברים לגור, במסגרת המעבר של יחידותיהם לנגב, ביישובי המטרה בפרויקטים לדיור להשכרה ארוכת טווח ולדיור שיתופי, אשר הינם פרויקטים שנבנו בקרקעות ששווקו על ידי החברה הממשלתית "דירה להשכיר" או שכלולים בתכנית שחלה עליה התוספת השישית לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1959, או שהינם בניינים להשכרה מוסדית כהגדרתם בפרק השביעי לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1969, או שהינם מקרקעין מניבים לצורכי דיור להשכרה בבעלות קרן להשקעות במקרקעין כהגדרתם בפרק שני 1 בחלק ד' לפקודת מס הכנסה, יהיו זכאים למענק השתתפות בתשלומי שכר דירה לתקופה של שנתיים, כמפורט להלן, מיום מעבר משרת הקבע לנגב. משרד הביטחון יעביר למשרד הבינוי והשיכון את רשימת הפרויקטים ביישובי המטרה העומדים בתנאים לעיל, ויעדכן את הרשימה מעת לעת על פי הצורך.

ב. משרתים הזכאים ומקבלים סיוע בדיור מכל סוג שהוא ממשרד הבינוי והשיכון או המתגוררים בהשכרה במחיר מופחת, לא יהיו זכאים להשתתפות בשכר הדירה מכוח החלטה זו.

ג. סכומי הסיוע בשכר דירה ייקבעו על ידי משרד הביטחון בהסכמת משרד האוצר, בהתאמה לפרויקטים, ליישובים ולמשך קבלת הסיוע. ניהול וסדרי העדיפויות למתן הסיוע בשכר דירה על פי החלטה זו ייקבעו על ידי צה"ל. בכפוף לכך, הסיוע בשכר דירה יינתן לעד 100 משרתי קבע שיעברו לנגב ממועד אישור החלטה זו, בשיטת כל הקודם זוכה. צה"ל יבדוק את עמידת משרתי הקבע הזכאים בכל התנאים המפורטים בסעיף זה ויעביר את רשימת משרתי הקבע הזכאים ואת גובה הסיוע של כל אחד מהם למשרד הבינוי והשיכון, אשר ישמש גורם מבצע לעניין העברת תשלומי הסיוע בלבד.

ד. לטובת הפעילות האמורה, יקצה משרד האוצר סכום של 1.2 מלש"ח ומשרד הביטחון יקצה סכום של 1.2 מלש"ח (סה"כ 2.4 מלש"ח). 10% מהתקציב האמור יהוו תקורה. התקציב יועבר למשרד הבינוי והשיכון אשר יעביר את הסיוע לזכאים, לאחר קבלת התקציב לרבות התקורה.

10. **תקציבי פיתוח ייעודיים ליישובי המטרה** (למעט עיריית באר שבע, שלה ניתן תקציב לפי סעיף 11, ומועצה מקומית ירוחם שבה מיושמת החלטת הממשלה מס' 3741 מיום 15.4.2018): להנחות את משרד הפנים להקצות תקציבי פיתוח ייעודיים, בהיקף כולל של 15 מלש"ח, ליישובי המטרה (למעט עיריית באר שבע ומועצה מקומית ירוחם) לצורך חיזוק היישובים והשלטון המקומי ולקידום ומימוש מטרות החלטה זו וזאת בתחום פעולתן וסמכותן של הרשויות המקומיות. הקצאת תקציבים אלו תיעשה לפי תכנית פעולה שתקבע את היעדים וסל השימושים שבגינם ניתן יהיה לעשות שימוש בתקציב הייעודי האמור כאשר ההיקף הכספי של ההקצאה לכל רשות ייקבע על ידי משרד הפנים בהסכמת משרד האוצר בהתאם לתכנית האמורה וכלול, בין השאר, התייחסות לאשכול החברתי-כלכלי של הרשות ולמספר התושבים בה. התקציבים כאמור יינתנו בפריסה על-פני שנתיים (2021-2022) ויוקצו לרשות המקומית בכפוף להליכי אישור תקציב בלתי רגיל (תב"ר) כמפורט בנוהלי משרד הפנים. יובהר כי תקציבים אלו יינתנו בנוסף על כל תקציב פיתוח לרשות, ולא יפגעו בכל מענק או תקצוב אחר של הרשות. לצורך יישום סעיף זה, יקצה משרד הפנים מתקציבו סך של 10 מלש"ח ומשרד האוצר יקצה למשרד הפנים תקציב ייעודי בסך 5 מלש"ח, על פני שנתיים (2021-2022).

11. **פיתוח מטרופולין באר שבע:** בהמשך לפעולות שנעשו לפיתוחה של באר-שבע לטובת חיזוק הנגב כולו, ובמטרה לבסס את באר-שבע כמטרופולין אזור הנגב, זאת באמצעות פיתוח העיר, להקים צוות היגוי בראשות משרד הפנים ואגף התקציבים באוצר, ובהשתתפות משרד ראש הממשלה, אשר יגבש רשימת פרויקטים לפיתוח העיר כמטרופולין. לצורך תקצוב הפרויקטים, יוקצו מענקי פיתוח בסך 20 מלש"ח בשנת 2022, מהם 10 מלש"ח מתקציב משרד הפנים ו-10 מלש"ח שיעביר משרד האוצר למשרד הפנים כתקציב ייעודי.

12. **פיתוח פארק נחל באר-שבע:** להטיל על השרה להגנת הסביבה לפרסם צו לפירוק רשות נחל באר שבע בהתאם לחוק רשויות נחלים ומעיינות, תשכ"ה-1965, שבמסגרתו תעוגן העברת האחריות על כלל ההיבטים הנוגעים לפארק מרשות הנחל לעיריית באר שבע. משרד הפנים יקצה באופן מיידי סך של 5 מלש"ח לעיריית באר שבע לצורך סיוע במימון פעילותה בנוגע לתחזוקה, הפעלה ופיתוח של פארק נחל באר שבע לאור הליך העברת האחריות כאמור. לצורך כך, יקצה משרד האוצר למשרד הפנים סך של 5 מלש"ח בשנת 2021.

13. **גיבוש תכניות אסטרטגיות:** בהמשך לסעיף 5(6) להחלטה מס' 546 בדבר גיבוש תכניות אסטרטגיות יישוביות להתפתחות הרשויות ולצמיחתן, להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל ומשרד האוצר, באמצעות הרשות לפיתוח הנגב, לסייע לרשויות המקומיות ביישובי המטרה להטמיע את התכניות האסטרטגיות היישוביות להתפתחות הרשויות ולצמיחתן, מתוך ראייה אזורית ובמטרה לקדם שיתוף פעולה אזורי עם רשויות סמוכות בהקשר של מינוף מעבר צה"ל לנגב וללוות את יישומן למשך שנה אחת לפחות. לצורך כך, יוקצה סך של 2.8 מלש"ח בשנת 2022, מתוכם 1.4 מלש"ח מתקציב המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל ו-1.4 מלש"ח תקציב תוספתי.

14. **קליטת רכזי צמיחה דמוגרפית:** בהמשך להחלטת הממשלה מס' 1037 מיום 11.12.2013 בדבר תכנית לקידום הצמיחה הדמוגרפית ומיתוג רשויות מקומיות בנגב ובגליל וסעיף 61 להחלטה מס' 2025 בדבר קליטת רכזי צמיחה דמוגרפית במרכזי הצעירים הקיימים בנגב, המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, בתיאום עם משרד הביטחון, יתקצב פעילות רכזי צמיחה דמוגרפית ברשויות המקומיות ביישובי המטרה וליווי מקצועי לרכזים. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה תקציב בסך 0.7 מלש"ח בשנת 2022, מתוכם 0.35 מלש"ח מתקציב המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל ו-0.35 מלש"ח שיקצה משרד האוצר. המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל יקבע תבחינים בכל בנוגע למספר הרכזים כאמור.

15. **תכנית הכשרות לבני/בנות הזוג:**

א. להנחות את זרוע העבודה לבצע חלוקת שוברים אישיים להכשרות מקצועיות ותעסוקתיות לבני ובנות זוג של משרתי הקבע, שייכללו בתכנית מעבר צה"ל דרומה, בשיתוף עם משרד הביטחון ובהתאם לתכנית שנתית ומודל שיגובש. לצורך כך, יקצה משרד האוצר לזרוע העבודה תקציב תוספתי של 0.5 מלש"ח בשנת 2022.
 ב. לצד חלוקת השוברים כאמור בסעיף (א), יפעיל משרד הביטחון תכנית ליווי תעסוקתי, שתכלול יעוץ תעסוקתי וכלי השמה. לצורך כך, יוקצה 1 מלש"ח בשנת 2022 מתקציב משרד הביטחון.
 ג. בנוסף, יעמדו לבני/בנות הזוג של משרתי הקבע מענה תעסוקתי וכלי הכשרה במסגרת התשתיות והנהלים הקיימים של זרוע העבודה.

16. **הפעלת מערך סוירים:** להטיל על משרד הביטחון להפעיל מערך סוירים במטרה להגביר את המודעות של משרתי הקבע למעבר צה"ל לנגב והעתקת המגורים דרומה. לצורך כך, יוקצה תקציב בסך 0.5 מלש"ח בשנת 2022 מתקציב משרד הביטחון.

פיתוח תשתיות תחבורה

17. **תכנית אסטרטגית למטרופולין באר שבע:** לרשום את הודעת משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, כי הוא מחויב לחיזוק המענה התחבורתי של מטרופולין באר שבע ומקדם את התכנית האסטרטגית לתחבורה "מטרופולין באר שבע 2050", באמצעות חברת נתיבי איילון ובשיתוף עיריית באר שבע. בהתאם לתוכנית האסטרטגית לתחבורה, באחריות משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, בשיתוף משרד האוצר ובתיאום עם משרד הביטחון, לגבש תוכנית הפעלה לתחבורה ציבורית במרחב באר-שבע, בהתאם למעבר בסיסי צה"ל ופיתוח המרחב העירוני המעוגן בהחלטה זו.

18. **פרויקט "מסילת גורל":** להנחות את שרת התחבורה והבטיחות בדרכים להשלים את קידום תכנון סטטוטורי לפרויקט "מסילת גורל" (תוואי למסילת רכבת כפולה בין מחלף גורל למחלף שוקת דרום). לשם כך יוקצה סך של 30 מלש"ח בשנת 2022, מהם 15 מלש"ח שיקצה משרד ראש הממשלה ו-15 מלש"ח שיקצה משרד האוצר, בכפוף ולאחר חתימת משרד הביטחון על התקשרות עם זכיין להקמת קריית המודיעין.

19. **פרויקט מתע"ן באר-שבע - ליקית:** להנחות את שרת התחבורה והבטיחות בדרכים לקדם את זמינותו של פרויקט הסעת המונים באר שבע - ליקית. לשם כך:
 א. יקצה משרד התחבורה והבטיחות בדרכים סך של 40 מלש"ח לטובת השלמת התכנון הסטטוטורי של רק"ל באר-שבע (תת"ל 140) מתקציב המשרד לשנת 2022.
 ב. משרד התחבורה והבטיחות בדרכים יקבע עד מחצית שנת 2023 את המענה הטכנולוגי המתאים לפרויקט ויעשה את מרב המאמצים להקדים את המועד האמור ככל הניתן. המענה הטכנולוגי שייבחר יובא לאישור מוסד התכנון ככל שיידרש בהתאם לכל דין.
 ג. המשך תקצוב הפרויקט יסוכם בין משרד האוצר למשרד התחבורה במסגרת דיוני התקציב לשנת 2023.
 ד. עד למועד קבלת ההחלטה כאמור, יפעל משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לקידום התכנון הסטטוטורי והפעולות המקדימות לביצוע, באופן שמאפשר את כלל החלופות הרלוונטיות למסדרון תחבורתי זה.

20. **פרויקט המסילות המהירות:** לרשום את הודעת שרת התחבורה והבטיחות בדרכים כי תפעל לכך שפרויקט המסילות המהירות שורק - באר שבע (תת"ל 111) יקודם במסגרת תכנית הפיתוח הרב שנתית העוקבת של רכבת ישראל, שתקבע לקראת סיום התכנית שאושרה בסיכום התקציב לשנים 2021-2022, בכפוף לסיום הליכי התכנון הנדרשים על פי דין, ואת הודעת שר האוצר כי הפרויקט מוגדר תשתית בעדיפות לאומית במסגרת רשימת פרויקטי תשתית לאומיים, בהתאם להחלטת הממשלה מס' 202 מיום 1.8.2021.

פיתוח וחיזוק תשתיות חיים

לשם מיצוי ההזדמנויות הטמונות במעבר בסיסי צה"ל לנגב לטובת האצת הפיתוח הכלכלי והחברתי ביישובי הנגב ועידוד הגירה חיובית ליישובי הנגב, יפעלו משרדי הממשלה לחיזוק תחומי החינוך, הבריאות, הקהילה והפנאי כדלקמן:

חינוך פורמלי ובלתי פורמלי

21. להנחות את משרד החינוך לפעול לחיזוק החינוך הטכנולוגי ומקצועות ה-STEM ביישובי הנגב במטרה להעלות את שיעור פוטנציאל המועמדים לשירות לביטחון ביישובי הנגב, שיעמדו בתנאי הסף לקבלה לשירות ביחידות צה"ל העוברות דרומה. לשם כך, משרד החינוך יתמוך ויפקח על פעולות להרחבת היקף התלמידים במקצועות ה-STEM בחטיבות הביניים והעלאת ההישגים בתחומים אלו, בין היתר על ידי חיזוק תשתיות הוראה והגדלת המוכוונות של תלמידים ביישובי הנגב לשירות צבאי טכנולוגי. הפעולות שיינקטו ילוו במדידת תפוקות על ידי הגורמים המבצעים. בתחומים הרלוונטיים, ייערכו הפעולות בתיאום עם הצוות המשותף של משרד החינוך ומשרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה להטמעת לימודי הייטק במערכת החינוך. לצורך כך, יוקצו לשנת התקציב 2022 (שנות הלימודים תשפ"ב-תשפ"ג) 23 מלש"ח, מתוכם - 10.7 מלש"ח מתקציב משרד החינוך ו-12.3 מלש"ח מתקציב משרד האוצר. למניעת כפל תקצוב, יובהר שחלק מהסעיפים הצפויים להיכלל בתוכנית כבר שולבו בבסיס תקציב משרד החינוך לשנת 2022. לפיכך, ככל שפריט בתוכנית הוכלל כבר, באותו היקף כספי, לאותה מטרה ולאותו פרק זמן בבסיס התקציב, כאמור, יראו אותו כאילו תוקצב במסגרת התוכנית.

22. משרד החינוך יפעל בהתאם לנוהליו לעניין בקשת עיריית באר שבע לקבלת פרוגרמה ותקציב להקמת בית ספר אזורי על-יסודי שש שנתי לסייבר, מדעים ואומנויות בסמוך לאוניברסיטת בן גוריון. בית הספר יהווה חלק מרובע החדשנות והאקו-סיסטם האזורי המוקם בעיר (כאמור בסעיף 6), ויועד לשירות כלל תושבי האזור על פי מתווה שיגובש על ידי משרד החינוך. בית הספר ישלב למידה בשיתוף פעולה עם היחידות הטכנולוגיות, מערך הסייבר הלאומי, משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה, חברות ההייטק, האוניברסיטה (זאת מבלי לפגוע בעצמאות ובסמכויות האוניברסיטה) ובית החולים סורוקה וצפוי לתרום לשילוב הבוגרים ביחידות העילית הטכנולוגיות. לטובת פרויקט זה יקצה משרד החינוך במסגרת תכנית חומש בינוי 2022-2026 תקציב לבינוי בהתאם לפרוגרמה שתאושר, התואמת תכנון של בתי ספר חדשניים למדעים ואומנויות, ובהתאם לכללי מינהל הפיתוח. בנוסף, יוקצה עבור מרכיבים נוספים הנדרשים לבית הספר (לרבות הצטיידות ובינוי נוסף מעבר לפרוגרמה) תקציב בסך 9 מלש"ח: 5 מלש"ח מתקציב משרד האוצר בשנת 2022 ו-4 מלש"ח מתקציב משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה בשנים 2023-2024. פריסת התקציב והמשך התקצוב ייקבעו

בהתאם לפרוגרמה ולהתקדמות תהליך הבינוי במסגרת חומש הבינוי, ובתיאום בין משרד החינוך לבין אגף התקציבים במשרד האוצר.

23. המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל יגבש ויפעיל תכנית סייבר, טכנולוגיה ומדע ביישובי המטרה. התכנית תיועד לבנים ובנות בגילי טרום חטיבת הביניים במסגרת תכני העשרה וחינוך בלתי פורמליים, במטרה להקדים ולהרחיב את החשיפה לתחומים אלו בגיל צעיר ולהגביר לעתיד את המוכוונות ותפיסת המסוגלות ללימודים ועיסוק בתחומי הטכנולוגיה והמדעים. התכנית תגובש תוך היוועצות עם משרד החינוך ומשרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה במסגרת צוות היגוי משותף ובהשתתפות נציגי המשרדים במטרה ליצור רצף וחיזוק לפעילות החינוכית והעשרתית שמתקיימת ביישובים. התקציב יחולק באופן שוויוני על פי תבחינים שיאשרו על ידי ועדת התמיכות המשרדית של המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל. לצורך יישום סעיף זה יוקצו 4 מלש"ח ממקורות תקציב המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל במהלך שנת 2022.

בריאות

24. בהמשך להחלטה מס' 2025 ולאור מחויבותה של הממשלה להקים בית חולים ציבורי בנגב, בעיר באר-שבע, יקצה משרד האוצר 40 מלש"ח בשנת 2022 לתכנון בית החולים. תוקם ועדת יישום למעקב אחר לוחות הזמנים ליישום בראשות מנכ"ל משרד הבריאות והממונה על התקציבים, כך שתכנון בית החולים יסתיים עד סוף שנת 2022.

25. לאמץ את תכנית משרד הבריאות לחיזוק שירותי הבריאות ביישובי הנגב באמצעות הגדלת כוח האדם הרפואי, הסיעודי ובמקצועות הבריאות; הרחבת מספר השדות הקליניים בדרום להכשרת סטודנטים לרפואה; הרחבת השדות הקליניים למקצועות הבריאות וגיבוש תמריצים למשיכת רופאים מצטיינים לרפואה. בנוסף תכלול התכנית קידום תכניות לעידוד אורח חיים בריא ומניעת מחלות כרוניות בנגב. כמו כן, לפנות לאוניברסיטת בן-גוריון לבחון את האפשרות לפיתוח תשתיות בינוי במוסד שיתמכו בהגדלת מספר הסטודנטים לרפואה, וזאת מבלי לגרוע מעצמאותה וסמכותה. לצורך כך, יוקצו למשרד הבריאות בשנת 2022 48.8 מלש"ח, מהם 30.6 מלש"ח מתקציב משרד הבריאות ועוד 18.2 מלש"ח תקציב משרד האוצר.

26. משרד הבריאות, המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל ומשרד העלייה והקליטה יפעלו, בשיתוף הסוכנות היהודית, לעידוד עלייה של אנשי מקצוע בתחומי הרפואה ליישובי הנגב, בדגש על עליית רופאים מומחים. משרד הבריאות יוביל תכנית ייעודית לנושא בשיתוף המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל. משרד העלייה והקליטה יתמוך את התהליך באמצעות ליווי העולים והפעלת הכלים הנתונים בידי. גיבוש התכנית ילווה בצוות היגוי בהובלת משרד הבריאות ובהשתתפות נציגי המשרדים, אשר יפעלו יחד להסרת חסמים בקליטת עולים בעלי מקצוע בתחומי הרפואה בנגב. לצורך כך יוקצו 4 מלש"ח, מתוכם 2 מלש"ח מתקציב המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל ו-2 מלש"ח מתקציב משרד האוצר, בשנת 2022.

27. משרד הבריאות יקים צוות בראשותו, בהשתתפות משרד האוצר – אגף התקציבים וגורמים רלוונטיים במערכת הבריאות לבחינת הגדלת התחרות החיובית בין קופות החולים בדרום, במטרה לשפר ולייעל את השירות הרפואי הניתן לתושבי הנגב. הצוות יגיש את המלצותיו לשר הבריאות ושר האוצר בתוך 90 ימים.

קהילה וצעירים

28. במטרה לפתח ולחזק את החוסן הקהילתי ביישובי הנגב ולקדם קליטה מיטבית של האוכלוסייה החדשה לאור מעבר צה"ל לנגב, יקדם משרד הרווחה והביטחון החברתי הפעלת תוכניות קהילתיות ואזוריות שמטרתן לבסס תשתיות מקומיות ואזוריות לקליטת אוכלוסיות חדשות, תוך הבניית שיתופי פעולה עם בסיסי צה"ל וקידום היערכות המנהיגות המקומית באזור. לצורך כך, יקצה משרד האוצר למשרד הרווחה והביטחון החברתי תקציב בסך 0.5 מלש"ח בשנת 2022.

29. המשרד לשוויון חברתי יקדם גיבוש ו/או יישום תכניות אב לצעירים על ידי הרשויות המקומיות ביישובי המטרה. לצורך כך, יוקצה 0.7 מלש"ח בשנת 2022, מהם 0.35 מלש"ח מתקציב המשרד לשוויון חברתי ו-0.35 מלש"ח מתקציב משרד האוצר.

30. המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל יתקצב ביישובי המטרה תכניות לחיזוק החוסן הקהילתי שיגובשו על ידי גורמי מקצוע בתחום חוסן קהילתי ברשויות מקומיות. התקציב יחולק לרשויות המקומיות שביישובי המטרה על פי תבחינים מקצועיים שיקבע המשרד באישור ועדת התמיכות המשרדית. לצורך יישום סעיף זה, יוקצו 3 מלש"ח מתקציב המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל בשנת 2021.

תרבות ופנאי

31. המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל יעודד את תרבות הפנאי, הבילוי וחיי הקהילה באמצעות קול קורא תחרותי להשקעה במיזמי תרבות, פנאי ובילוי ברשויות המטרה, אשר יציגו כדאיות כלכלית ותשואה חברתית. לצורך כך, יוקצו 5 מלש"ח בשנת 2022, מהם 2.5 מלש"ח מתקציב המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל ו-2.5 מלש"ח מתקציב משרד האוצר. במסגרת התכנית יתקצבו ויפעלו לפחות חמישה מיזמי תרבות ופנאי ברשויות המטרה.

32. משרד התרבות והספורט יפעל להגדלת היצע התרבות ביישובי המטרה, באופן שיוסכם בין משרד התרבות למשרד האוצר בתוך 30 יום מיום אישור החלטה זו. ההקצאה תהיה בכפוף לנהלים המקובלים במשרדי הממשלה ובכפוף לכל דין. לצורך כך, יוקצו 2.6 מלש"ח בשנת 2022, מהם 0.6 מלש"ח מתקציב משרד התרבות והספורט ו-2 מלש"ח מתקציב משרד האוצר.

ניהול התוכנית, מעקב והערכה אחר יישומה

33. משרד ראש הממשלה יפעל לביצוע מעקב ובקרה וקידום היישום של החלטה זו. לצורך כך, יקצה משרד האוצר למשרד ראש הממשלה 1 מלש"ח בשנים 2021-2022. תקציב זה ישמש בין היתר לצורך עריכת מחקרים מלווים, קיום תהליך שיתוף ציבור, גיבוש מודל מעקב ובקרה ומערכת מחשוב תומכת, התקשרות עם יועצים וגופים נוספים ולצורך בניית מאגר מידע ובסיס נתונים שיאפשרו מיטוב השקעות הממשלה בתוכנית זו ובתוכניות המשך.

34. הצוות הבין-משרדי, שהוקם לפי החלטת הממשלה מס' 853 בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה, ישמש צוות היגוי לצורך ליווי, מעקב, הסרת חסמים ויצירת שיתופי פעולה בין-משרדיים ובין-מגזריים. הצוות ירכז את הצורך בביצוע עדכונים ושינויים במרכיבי התוכנית בהתאם לקצב התקדמות ביצועה, השינויים והצרכים בשטח והחסמים שיעלו ביישומה. כמו כן, יבחן הצורך בהקמת צוות תיאום ברמה האזורית אשר יכלול את השותפים הרלוונטיים ממשרדי הממשלה והרשויות המקומיות. צוות אזורי זה יוכל ללוות מקרוב את יישום ההחלטה בפועל, לתאם בין הפעולות שנעשות בשטח ולדווח לצוות הבין-משרדי באשר לחסמים העולים בתהליכי היישום.

35. כלל המשרדים הלוקחים חלק בהחלטה זו יגישו למשרד ראש הממשלה תכנית עבודה לביצוע סעיפיהם בהחלטה, הכוללת מדדי תפוקה ו/או תוצאה בהתאם לצורך ולסוג המשימה. תכנית העבודה לסעיפי החלטה תוגש בסמוך להגשת תכנית העבודה המשרדית לשנת 2022, ולכל המאוחר עד סוף שנת 2021. כמו כן, ידווחו המשרדים למשרד ראש הממשלה אחת לרבעון על התקדמות ביצוע סעיפי החלטה שבאחריותם.

36. אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מתחולת סעיפים 154-158 לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009-2010), התשס"ט-2009 (להלן: החוק), ביחס להטבות הניתנות לפי החוק האמור בהחלטה זו.

37. משרד ראש הממשלה יציב יעדים, בשיתוף המשרד הרלוונטי, בנוגע לפעילות ולתקציב כל משרד ומשרד ובהתאם לתכנית העבודה כאמור.

38. להטיל על מנכ"ל משרד ראש הממשלה לבחון בתוך 30 ימים את הסוגיה של יישובים שנכללו בהגדרת "יישובי הנגב" בהחלטה 546 ואינם נכללים בהגדרת "יישובי הנגב" בהחלטה זו, ולהביא את המלצותיו, ובמידת הצורך הצעה לתיקון בנושא לאישור הממשלה.

39. תקציב:

א. בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, ולצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף 40 לחוק האמור, יקצו משרדי הממשלה מתקציביהם את הסכומים המפורטים בהחלטה, כפי שיפורט להלן:

סעיף	משרד	תקציב 2021	תקציב 2022	תקציב 2023
6 (ב1)	אוצר	27	0	0
6 (ב1)	ביטחון	27	0	0
6 (ב2)	ביטחון	0	0.5	0
6 (ב3)	אוצר	2.5	2.5	0
6 (ב3)	ביטחון	2.5	2.5	0
6 (ב4)	אוצר	0	6	0
6 (ב5)	הגנת הסביבה	0	5	0
6 (ב5)	אוצר	0	5	0
6 (ב5)	חדשנות, מדע וטכנולוגיה	0	3	0
6 (ב5)	כלכלה ותעשייה	0	2	0
6 (ב6)	מערך הסייבר הלאומי	2.5	2.5	0
6 (ב7)	זרוע עבודה	0	2.5	0
6 (ב7)	רשות החדשנות	0	2.5	0
6 (ב8)	פיתוח הפריפריה, הנגב והגליל	4.5	0	0
6 (ב8)	אוצר	4.5	0	0
6 (ב9)	בינוי ושיכון	0	3	0
6 (ב10)	אוצר	0	2	0
6 (ב10)	פיתוח הפריפריה, הנגב והגליל	2	0	0

סעיף	משרד	תקציב 2021	תקציב 2022	תקציב 2023
6 (ב11)	כלכלה ותעשייה	1.3	1.3	0
6 (ב11)	אוצר	0	1.5	0
6 (ב12)	אוצר	0	2.5	0
6 (ב12)	פיתוח הפריפריה הנגב והגליל	0	2	0
6 (ב12)	פנים	0	1	0
6 (ב12)	מנהל התכנון	0	0.5	0
6 (ב12)	אנרגיה	0	0.25	0
6 (ב12)	הגנת הסביבה	0	0.25	0
6 (ב12)	בינוי ושיכון	0	0.5	0
6 (ב12)	חדשנות, מדע וטכנולוגיה	0	0.25	0
8	אוצר	0	15	0
9 (ד)	אוצר	1.2	0	0
9 (ד)	ביטחון	1.2	0	0
10	אוצר	2.5	2.5	0
10	פנים	5	5	0
11	אוצר	0	10	0
11	פנים	0	10	0
12	אוצר	5	0	0
13	פיתוח הפריפריה הנגב והגליל	0	1.4	0
13	אוצר	0	1.4	0

סעיף	משרד	תקציב 2021	תקציב 2022	תקציב 2023
14	פיתוח הפריפריה הנגב והגליל	0	0.35	0
14	אוצר	0	0.35	0
15(א)	אוצר	0	0.5	0
15(ב)	ביטחון	0	1	0
16	ביטחון	0	0.5	0
18	אוצר	0	15	0
18	ראש הממשלה	0	15	0
19(א)	תחבורה	0	40	0
21	חינוך	0	10.7	0
21	אוצר	0	12.3	0
22	חדשנות, מדע וטכנולוגיה	0	0	4
22	אוצר	0	5	0
23	פיתוח הפריפריה הנגב והגליל	0	4	0
24	אוצר	0	40	0
25	בריאות	0	30.6	0
25	אוצר	0	18.2	0
26	אוצר	0	2	0
26	פיתוח הפריפריה הנגב והגליל	0	2	0
28	אוצר	0	0.5	0
29	שוויון חברתי	0	0.35	0

סעיף	משרד	תקציב 2021	תקציב 2022	תקציב 2023
29	אוצר	0	0.35	0
30	פיתוח הפריפריה הנגב והגליל	3	0	0
31	פיתוח הפריפריה הנגב והגליל	0	2.5	0
31	אוצר	0	2.5	0
32	תרבות וספורט	0	0.6	0
32	אוצר	0	2	0
33	אוצר	0	1	0

ב. משרדי הממשלה האמורים ואגף התקציבים במשרד האוצר רשאים להסכים ביניהם על הקצאה מתקציב שונה מהתקציב המפורט לעיל לשם ביצוע הפעולה המאזנת כאמור.

עדיפות לאומית

החלטה זו מוגשת, בין היתר, בהתאם לפרק כ"ו לחוק בנושא עדיפות לאומית.

ממשלת ישראל מרכזת מאמץ לקידום מהלך לאומי להעתקת מחנות צה"ל לנגב, כמפורט בהחלטת ממשלה מס' 546, אשר תוקנה לאחר מכן בהחלטת ממשלה מס' 2025, מתוך הבנה שמעבר למשמעויות המהלך למערכת הביטחון עצמה, להעתקתם של מחנות צה"ל לנגב עשויה להיות השפעה מכרעת על פיתוחו של הנגב, ובכוחו של המהלך להוות מנוף משמעותי לפיתוח האזור וצמיחתו. החלטה 546 התקבלה בשים לב למעגלי ההשפעה של מעבר מחנות צה"ל על הנגב והיישובים בו. הבסיסים אשר עברו ועתידיים לעבור לנגב במסגרת המהלך הרב שנתי הכולל להעתקת מחנות צה"ל לנגב, ואשר לאור מיקומם נקבעו יישובי המטרה הם: בח"א 27 בנבטים, קריית ההדרכה בצומת הנגב, קריית התקשוב בבאר שבע וקריית המודיעין בליקית, בין עומר לשוקת. בתקופה שחלפה מאז התקבלה החלטה 546 בשנת 2013, אוכלסו בח"א 27 בנבטים וקריית ההדרכה בצומת הנגב, אך חל עיכוב במעבר בסיסי התקשוב והמודיעין, שהם החלק המשמעותי והעיקרי במעבר צה"ל לנגב, ואכלוסם צפוי כעת רק לקראת השנים 2024 (תקשוב) ו-2027 (מודיעין). להלן פירוט השיקולים העומדים ביסוד קביעת האזורים והיישובים המנויים בהחלטה זו כבעלי עדיפות לאומית, והנתונים התומכים בהם:

יישובי הנגב

כאמור, החלטה זו באה בהמשך ישיר להחלטות הממשלה אשר קבעו יעד לאומי להעתקתם של מחנות צה"ל לנגב ואשר בהתאם להן נעשות מכלול הפעולות, תכנוניות ואחרות, להעתקת המחנות.

נוכח המהלך הכולל להעתקת המחנות, אשר במסגרתו נקבע גם מיקומם, ואשר כנגזרת ממנו נוצר פוטנציאל לשינוי משמעותי בנגב - שהוא האזור המושפע מהעתקת המחנות, מוצע להכריז על יישובי הנגב כבעלי עדיפות לאומית. השיקולים שביסוד הכרזתם כאמור הם תכנון הפריסה של האוכלוסייה כאמור בסעיף 151(ב)(3) לחוק; מיקומו הגיאוגרפי של האזור או היישוב או המרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ, כאמור בסעיף 151(ב)(4) לחוק; והצורך בצמצום פערים בין האזור או היישוב לבין אזורים או יישובים אחרים או בין קבוצות אוכלוסייה תושבות האזור או היישוב לבין קבוצות אוכלוסייה אחרות כאמור בסעיף 151(ב)(5) לחוק.

יישובי הנגב לעניין החלטה זו כוללים את כלל הרשויות המקומיות בנפת באר שבע של משרד הפנים, שהיא הנפה הפריפריאלית ביותר במחוז דרום, בהתאם למדד הפריפריאליות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - הלמ"ס), למעט יישובי עוטף עזה, והעיר אילת וחבל איילות, כפי שהוגדרו לעיל. נפת באר-שבע כוללת כ-60% משטחה של המדינה (12,918 קמ"ר), אך מאכלסת רק כ-8% מהאוכלוסייה.

בהתאם לנתוני הלמ"ס, כפי שהתפרסמו בשנתון הסטטיסטי לישראל לשנת 2019, נכון לשנת 2018, צפיפות האוכלוסין לקמ"ר יבשתי בנפת באר שבע עומד על 59.5 נפשות לקמ"ר. זאת לעומת 445.7 נפשות לקמ"ר בנפת אשקלון, 1,396.4 נפשות לקמ"ר בנפת השרון, 2026.3 נפשות לקמ"ר בנפת חיפה, 328.5 נפשות לקמ"ר בנפת צפת ו-682.5 נפשות לקמ"ר בנפת עכו. הנפה היחידה שבה צפיפות האוכלוסין נמוכה מנפת באר-שבע היא נפת גולן (44.7 נפשות לקמ"ר), אשר בעניינה מקודמת בימים אלו החלטת ממשלה נפרדת. החלטה זו מיועדת, בין היתר, לעודד הגירה חיובית לנגב, באופן העולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 151(ב)(3) לחוק - שעניינה פריסת האוכלוסין.

מעבר לכך, גם מבחינה גאוגרפית, נפת באר שבע היא אחת מנפות הפריפריה הגאוגרפית שנקבעו כאזור עדיפות לאומית בהתאם להחלטת ממשלה 3738 מיום 15.04.2018 (להלן: "החלטה 3738").

נפות הפריפריה הגאוגרפית נקבעו לפי מדד הפריפריאליות הממוצע של היישובים בנפה. בבסיס הגדרת מרכיב זה עומדת התפיסה שלפיה פריפריאליות גיאוגרפית נגזרת ממיקומו הפיסי של היישוב ומגוון האפשרויות שעומדות לרשות תושביו לאור מיקומו, בתחומי תעסוקה, חינוך, תרבות, שירותים ציבוריים וכיו"ב וכפועל יוצא מכך משליכה על הכוח הכלכלי של תושבי היישוב. הנגישות אינה מתמצת רק במרחק פיסי, אלא גם ביכולת לגשר על המרחק, הן ברמה התשתיתית-אזורית והן ברמת הפרט ואמצעיו. בהינתן קיומם של פערים בין אזורים שונים בארץ, קביעת עדיפות לאומית ליישובים ולאזורים שמקבלים ציון נמוך יותר במדד גיאוגרפי מאפשרת הקצאת משאבים מוגברת לאזורים אלו על מנת להביא לצמצום הפערים הקיימים בין אזורים ובין אוכלוסיות.

כדי לקדם שוויוניות בין יישובים שכנים וכן על מנת לאפשר פיתוח אזורי בראייה כלכלית נכונה, מדד הפריפריאליות מוחל ברמה האזורית ולא ברמה היישובית. השגת היעד של צמצום פערים מחייבת ראייה אזורית; פיתוחו של יישוב וצמצום הפערים בשירותים ובאפשרויות העומדות לרשות תושביו נגזרים לא רק מן היישוב עצמו, אלא גם מטבעת היישובים המקיפה אותו ומהמשאבים האזוריים המשותפים העומדים לרשות היישובים באותו אזור.

לפיכך מדד הפריפריאליות הגיאוגרפית הוחל ברמת הנפות המנהליות, כפי שהוגדרו לפי החלוקה המנהלית הרשמית של מדינת ישראל, המשמשת אף את הלמ"ס. רשימת הנפות, בסדר עולה, מהנמוך לגבוה, שבהן מתגוררת אוכלוסייה בהיקף מצטבר של עד 25% מתושבי מדינת ישראל נכללו באזורי העדיפות הלאומית לפי החלטה 3738. מחוז הצפון כולו בעל עדיפות לאומית, נוכח העובדה שכל חמש הנפות הכלולות בו (גולן, צפת, עכו, כנרת ויזרעאל) נמצאות ברשימת "אזורי הפריפריה", כהגדרתן לעיל. הנפה היחידה שנכללה ברשימת "אזורי הפריפריה" מעבר למחוז הצפון היא נפת באר שבע.

יצוין כי החלטה 3738 מגדירה אזורי עדיפות לאומית ומאפשרת מתן הטבות להם כמפורט בה, אך אינה קובעת כשלעצמה הטבות כלשהן לאזורי העדיפות. כאמור לעיל, ההחלטה הנוכחית, כמו החלטה 546 והחלטה 2025 שקדמו לה, מיועדת למנף את המאמץ הממשלתי האזורי כצעד משלים למהלך העתקת מחנות צה"ל לנגב, שכן מהלך זה מייצר הזדמנות ייחודית לפיתוח הפריפריה הדרומית של המדינה.

עוד יצוין, כי ארבעת הנפות המרכיבות את מחוז הצפון עתידות לקבל מענה נפרד במסגרת החלטת המשך להחלטת ממשלה מספר 2262 מיום 08.01.2017 בנושא "פיתוח כלכלי של מחוז הצפון וצעדים משלימים לעיר חיפה". בימים אלה מתבצעת עבודת המטה לגיבוש ההחלטה.

לאור האמור מוצע לקבוע את היישובים בנפת באר שבע כאזור עדיפות לאומית לעניין החלטה זו, וזאת גם על יסוד שיקולי הפריפריאליות, אשר עולים בקנה אחד עם הוראות סעיף 151(ב)(4) לחוק.

נוסף לאמור, קיימים פערים משמעותיים בין נפת באר שבע לבין אזורים אחרים במדינה, והצורך בצמצום פערים כאמור, תוך מתן דגש מיוחד לתחומים שבהם יש רלוונטיות מיוחדת למהלך העתקת מחנות צה"ל לנגב, מהווה שיקול תומך להחלטה, אשר עולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 151(ב)(5) לחוק.

תעסוקה ושכר

בהשוואת נתוני התעסוקה בנפת באר שבע לנפות אחרות קיימים פערים: לפי נתוני ביטוח לאומי לשנת 2018, השכר הממוצע לשכיר בנפת באר שבע, העומד על 9650 ש"ח, הוא מהנמוכים בהשוואה לכל שאר הנפות בארץ ועומד על 15% פחות מהממוצע הארצי, 10,774 ש"ח. בנפת חיפה השכר הממוצע עומד על 10,742 ש"ח ובנפת חדרה 10,206 ש"ח. רק בנפות המרכיבות את מחוז הצפון, השכר הממוצע לשכיר נמוך יותר: בנפת יזרעאל 9,161 ש"ח בנפת עכו 9,190 ש"ח ובנפת גולן 8,469 ש"ח. בנוסף, ההכנסה החודשית למשק בית (ברוטו) בנפת באר שבע היא 17,390 ש"ח לעומת 21,036 ש"ח ממוצע ארצי.

שיעור המשתכרים בשכר אשר לא עולה על שכר המינימום בנפת באר שבע עומד על 42.3%, פער של 3% מעל הממוצע הארצי, שם השיעור עומד על 39.4%. על פי סקר כח אדם של הלמ"ס, נתוני האבטלה לשנת 2019 מעידים על שיעור אבטלה של 3.9% בנפת באר-שבע. מדובר בשיעור גבוה, בהשוואה לנפות אחרות ובהשוואה לממוצע הארצי שעומד על 3.8%. מהנתונים עולה כי רק בנפת אשקלון (4.1%) בנפת חיפה (4.3%), נפת צפת (6.1%), נפת עכו (4.2%) ונפת כינרת (5.1%) שיעור האבטלה גבוה יותר.

בנפת באר שבע ההשתתפות בכוח העבודה הייתה 55% - נמוכה בפער של 8.5% מהממוצע הארצי (63.5%) ונמוכה ביותר בהשוואה לשאר המחוזות בארץ, למעט מחוז ירושלים (52.1%). כמו כן, בבחינת שיעור ההשתתפות לפי מגדר, נראה כי שיעור ההשתתפות של נשים בנפת באר-שבע היה 50.6%, נמוך בפער ניכר מהממוצע הארצי שהיה 59.6%.

תושבי נפת באר שבע מועסקים יותר בענפי התעשייה, הכרייה והחציבה (16.5% לעומת 10.5% ממוצע הארצי), ומועסקים פחות בענף מידע ותקשורת (2.8% לעומת 5.7% בממוצע הארצי), בשירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים (4.8% לעומת 7.8% בממוצע הארצי), בענף הפיננסים ושירותי הביטוח (0.7% לעומת 3.3% בממוצע הארצי). זאת על פי נתוני השנתון הסטטיסטי של הלמ"ס לשנת 2020. למעשה, הבדלים אלה הם הגורמים המרכזיים לפערים ברמות השכר ותורמים תרומה ממשית להגירה של בעלי השכלה גבוהה. זאת מפני שבענפי ההיי-טק והפיננסים שיעור בעלי השכלה גבוהים הרבה יותר מאשר בענפי התעשייה והחקלאות.

ענף ההייטק מתאפיין בשכר ובפריון עבודה גבוהים בהשוואה לענפים אחרים. לפי נתוני הלמ"ס, ביוני 2020 השכר הממוצע בענף ההייטק היה 24.3 אלף ש"ח, לעומת השכר הממוצע בכלל ענפי המשק, שהיה כ-12 אלף ש"ח. כלומר, השכר בתחום ההייטק גבוה יותר מפי-שניים מהשכר הממוצע במשק (הלמ"ס, השכר הממוצע ברוטו למשרת שכיר של עובדים ישראלים, 2020). על כן, יש חשיבות לפיתוח של מרכזי הייטק גם באזורי פריפריה ובעידוד הגדלת מספר המועסקים בענף זה.

לפי נתוני הלמ"ס, בבחינת כלל המשרות בחברות העוסקות במחקר ופיתוח עד שנת 2017 נמצא כי במחוז הדרום יש 28.8 אלף משרות, כ-10% מסך המשרות, לעומת 34.8% במחוז מרכז, 21.6% במחוז תל-אביב, 14.2% במחוז צפון ו-5.1% במחוז ירושלים. בבחינת המשרות העוסקות ישירות במו"פ (ובכלל זה משרות שאינם של חוקרים, מפתחים וכדומה להן, הנותנות ישירות למשרות המו"פ בחברה), נמצא כי הפערים בין המחוזות גדלים, והמשרות במו"פ במחוז הדרום הן 4.4% בלבד מכלל המשרות בארץ, השיעור הנמוך ביותר, לעומת 35% ממשורות אלו הנמצאות במחוז תל אביב בלבד, 33.8% במחוז מרכז, 7.8% במחוז צפון ו-4.5% במחוז ירושלים (הלמ"ס, מחקר ופיתוח עסקי 2016-2017, 2020).

בנתונים שאספה הלמ"ס בעבר בנושא ענף ההייטק בישראל נמצא כי בשנת 2014 מספר השכירים בהייטק בנפת באר שבע היה 15.1 אלף - 5.3% מכלל השכירים בהייטק באותה שנה. לעומת זאת, חלקה של נפה זו בכלל השכירים בארץ היה 7.0% (למ"ס, התפתחות תחום ההייטק בישראל 2014-1995, 2017).

מנתוני רשות החדשנות עולה כי בשנים 2015-2017 גדל מספר השכירים בהייטק במחוז דרום רק ב-0.7%, לעומת גידול של 13.2% בתל-אביב, 3.7% במחוז חיפה, 1.0% במחוז הצפון. למעשה, הגידול במספר השכירים בהייטק במחוז תל אביב היה כ-70% מסך הגידול בתעסוקה בענף זה בכל הארץ (רשות החדשנות, כלכלה מוטת חדשנות בפריפריה, 2018). במחוז דרום פועלות רק כ-3% מחברות ההזנק בישראל, לעומת 53% במחוז תל-אביב, 24% במחוז מרכז, 6% במחוז צפון, 7% במחוז חיפה ו-8% במחוז ירושלים (שם).

פערי השכר המצוינים לעיל, ומיעוט העובדים בתחום ההייטק בפרט, מעלים צורך ממשי בהתערבות ממשלתית לשם תיקון המצב, תוך שדרוג רמת התעסוקה והשכר בנפת באר-שבע על ידי סל של כלים שונים, ותוך מינוף המהלך של העתקת הבסיסים, הכוללים את היחידות הטכנולוגיות, לנגב. כלי הסיוע הרלוונטיים לתחום התעסוקה מתמקדים בתחומי הייטק והטכנולוגיה, אשר לגביהם קיים פער ממשי כמתואר לעיל.

בריאות

בחינת התפלגות תוחלת חיים לפי ממד גיאוגרפי מגלה הבדלים משמעותיים ברמה הנפתית, חלקם מוסברים בהרכב האוכלוסייה המתגוררת בנפה וחלקם על ידי הבדלים במעמד חברתי-כלכלי. לפי נתוני הלמ"ס לשנת 2017 (פרופיל בריאותי-חברתי של היישובים בישראל 2011-2017), נרשמו הבדלים בין הנפות, כאשר הממוצע הגבוה ביותר של תוחלת חיים בקרב יהודים ואחרים בתקופה זו היה בנפת פתח תקווה (84.0) והנמוך ביותר בנפת באר שבע (80.3). בנוסף, בנפת באר-שבע נרשם שיעור תמותת התינוקות הגבוה ביותר בארץ ויותר מכפול מהממוצע הארצי, ועומד על 6.9 פטירות ל-1,000 תושבים, לעומת 3.1 פטירות ל-1,000 תושבים בממוצע הארצי.

בפילוח לפי נפות, מתוך שנתון סטטיסטי לישראל 2018, נמצא שנפת באר שבע הנה בעלת שיעור התמותה המתוקנן ל-1000 איש הגבוהה ביותר מבין שאר הנפות בארץ (5.3 פטירות ל-1000 תושבים). זאת לעומת הממוצע הארצי (4.7), נפות הצפון (5.2-5), נפת השרון (4.5) ונפת אשקלון (4.8).

במטרה לשפר את רמת החיים של אוכלוסיית נפת באר שבע, ולעודד הגירה לתחומה, מוצעים צעדים נוספים בתחום רמת איכות השירותים החברתיים והציבוריים.

חינוך

לפי נתוני משרד החינוך לשנת 2020, ניתן לראות פערים בין יישובי הנגב לבין הממוצע הארצי בתחומים שונים. אחוז הזכאים לבגרות בהצטיינות מסך התלמידים במחוז הדרום עמד על 5.3% והוא הנמוך בארץ בהשוואה ליתר המחוזות, כך למשל במחוז צפון השיעור עמד על 9.2%, במחוז ירושלים 17.2% והממוצע הארצי עמד על 10.9% - יותר מפי שניים מנתוני מחוז דרום (לשם השוואה, בשנת 2016 עמד הממוצע הארצי על 7.6% לעומת 3.4% במחוז דרום). בנוסף, גם בקרב האוכלוסייה היהודית בלבד, מחוז הדרום הוא בעל הנתון הנמוך ביותר (7.4% בשנת 2020 ו-4.6% בשנת 2016). גם בקרב יישובי המטרה הנתונים היו נמוכים מהנתון הארצי: רק 4% היו זכאים לבגרות מצטיינת בשנת 2016 ו-7% בלבד בשנת 2020.

בנוסף, אחוז התלמידים שנבחנו בבגרות במדעי המחשב במחוז הדרום עמד בשנת 2020 על 6.7% וביישובי המטרה בלבד על 7.1%, זאת לעומת 10% במחוז ירושלים, 12% במחוז מרכז ו-8.4% בממוצע הארצי. רק במחוז צפון הנתונים היו נמוכים יותר - 6% בלבד. מקצוע מדעי המחשב הוא בעל זיקה ישירה למקצועות הסייבר וליחידות הטכנולוגיות, ורבים מהמשרתים בהן הם בעלי בגרות במקצוע זה. פער משמעותי נוסף הוא הפער בשיעור העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות מבין הזכאים לתעודת בגרות, כאשר הממוצע הארצי לשנת 2020 עמד על 64.5%, במחוז מרכז 76.1%, במחוז ירושלים 81.1% ובמחוז דרום הוא עמד באותה שנה על 62.9% בלבד (לשם השוואה, בשנת 2016 היה הממוצע הארצי 57.9% לעומת 55.8% במחוז דרום). רק במחוז צפון הנתונים היו נמוכים יותר, בו אחוז הסטודנטים העומדים בדרישות הסף עמד על 62% בלבד.

הסיוע המוצע בתחומים אלו כמפורט בהחלטה, מכוון להגדיל את מספרם של תושבי הנגב הכשירים לשרת ביחידות הטכנולוגיות שבבסיסים המועתקים לאזור, באופן שימקסם את ההפריה ההדדית בין הבסיסים ליישובים שבסביבתם.

יישובים המוחרגים מהגדרת יישובי הנגב

יודגש כי מכלל יישובי הנגב הוחרגו העיר אילת ויישובי המועצה האזורית חבל אילות, אשר להן מאפיינים ייחודיים הנגזרים ממוקומן הגיאוגרפי. העיר אילת נהנית כבר היום משורת הטבות ייחודיות על פי דין ובמסגרת פעולות והשקעות הממשלה, ובכלל זה הטבות משמעותיות וייחודיות במיסוי (פטור ממע"מ והטבות מס). בנוסף זוכות העיר אילת ויישובי חבל אילות להקצאות כספיות משמעותיות בתשתיות המשרתות את פיתוח העיר והיישובים, לרבות מכוח החלטת מספר 4662 של הממשלה מיום 04.08.2019.

כמו כן, הוחרגו ממסגרת זו יישובי עוטף עזה, אשר חלקם שוכנים בנפת באר שבע, ואשר בעניינם אושרו תכניות ממשלתיות קודמות מקיפות ורב תחומיות, ובכללן תכנית לחיזוק החוסן האזרחי לשנים 2021-2022 אשר אושרה על ידי הממשלה ביום 22.11.2020 (החלטה מספר 566).

יישובי המטרה

יישובי המטרה, כפי שנקבעו בהחלטה 546, הם אותם יישובים השוכנים בנגב כהגדרתו בהחלטה 546, שמצויים בטווח נסיעה יומית קצרה ממחנות צה"ל העתידיים לקום, ואשר נמצא שיש צורך לסייע להם לממש את הפוטנציאל הכלכלי הטמון בהעתקת מחנות צה"ל לסביבתם הקרובה, ובכלל זה לגידול הצפוי באוכלוסייה בהם וליצירת תמהיל ואיכות המגורים הרצויים.

השיקולים שביסוד קביעת יישובי המטרה הם חוסנו הכלכלי והחברתי של האזור או היישוב ורמת השירותים בו, כאמור בסעיף 151(ב)(2) לחוק, ומיקומו הגיאוגרפי של האזור או היישוב או המרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ, כאמור בסעיף 151(ב)(4) לחוק.

בהתאם נקבעו בסעיף 9(ב) להחלטה 546 שלושה תנאים מצטברים להגדרת יישובי המטרה מתוך כלל יישובי הנגב: (1) קרבה למחנות צה"ל - מרחק של עד 20 ק"מ מהמחנות (מסגרת ההשפעה); (2) מדד כלכלי-חברתי (נכללו רשויות מקומיות המדרגות באשכולות 1-5 בלבד במדד הכלכלי חברתי של הלמ"ס); (3) הכנסות מארנונה (נכללו רשויות מקומיות אשר הכנסותיהן מארנונה נפיש ב-2012 לא עלו על כפליים הממוצע הארצי).

במסגרת החלטה 2025, בחלוף יותר משנה מקבלת החלטה 546, נמצא כי מסגרת ההשפעה שנקבעה בהחלטה 546 (20 ק"מ) היא קצרה מדי. בהתאם ולאחר בחינה מקצועית חוזרת תוקן התנאי הראשון שעניינו קרבה למחנות צה"ל, והורחבה מסגרת ההשפעה כך שבמקום תנאי לפיו על היישוב לשכון במרחק של 20 ק"מ לכל היותר ממחנות צה"ל, על היישוב לשכון במרחק של 33 ק"מ לכל היותר ממחנות צה"ל, כך שנוסחו של התנאי הראשון בסעיף 9(ב) להחלטה 546 יהיה כדלהלן:

קרבה למחנות צה"ל: יישובי המטרה הם יישובים השוכנים במרחק של 33 ק"מ לכל היותר ממחנות צה"ל (להלן - מסגרת ההשפעה). תנאי זה נקבע במטרה לכלול בהגדרת אזורי העדיפות לעניין זה אך ורק יישובים השוכנים במרחק נסיעה יומית קצרה ממחנות צה"ל ואשר הינם בעלי הפוטנציאל המשמעותי ביותר להיות מושפעים ממעבר המחנות ולהוות מוקד למשיכת אוכלוסייה כתוצאה מהמהלך.

מדידת המרחקים נעשתה בקו אווירי מהמיקום המיועד של מרכז הבסיסים העתידיים לקום לבין גבול תחום השיפוט של הרשות המקומית, כאשר מדובר בעיריות ומועצות מקומיות. במועצות אזוריות, הבחינה נעשתה ביחס ליישובי המועצה, כאשר נקבע בזמנו כי מועצה אזורית תהיה בגדר יישוב מטרה רק בתנאי שכל יישוביה נמצאים בטווח האמור. בהחלטה הנוכחית, בשונה מהחלטות הקודמות, התבחין הנוגע להמצאות יישוב במסגרת ההשפעה ייושם ביחס למועצות אזוריות גם אם רק חלק מיישוביהן נמצאות במסגרת ההשפעה, וביחס לאותם יישובים בלבד, זאת מתוך תפיסה שניתן לממש כלי סיוע העולים בקנה אחד עם מטרות ההחלטה באופן אפקטיבי גם בחלק מיישוביה של מועצה אזורית בלבד.

לצד זאת נקבעו אמות מידה לעניין דירוג הכלכלי חברתי של הרשות והכנסותיה מארנונה, באופן שמותיר בגדר יישובי המטרה רק את אותם יישובים שדירוגם הכלכלי חברתי אינו עולה על אשכול חמש, ושהכנסותיהם מארנונה נפיש אינן עולות על כפליים הממוצע הארצי. אמות מידה אלו מבטאות את העובדה שרשויות מקומיות בעלות חוסן חברתי כלכלי ורשויות מקומיות בעלות מקורות תקציביים משמעותיים מסוגלות להיערך באופן עצמאי למעבר וליהנות מפירותיו, בעוד שרשויות אשר אינן נהנות מחוסן כלכלי חברתי אינן יכולות לעשות כן עקב היעדר תשתיות ותקציבים מספקים, וזקוקות לסיוע ממשלתי מיוחד על מנת לממש את הפוטנציאל לפיתוח כלכלי וגידול דמוגרפי כתוצאה מקרבתן לבסיסים. בנוסף, רשויות מקומיות המדרגות באשכולות הגבוהים של הדירוג הכלכלי חברתי הן בעלות כוח משיכה לאוכלוסייה חדשה, ולעומתן הרשויות המדרגות באשכולות נמוכים יותר זקוקות לסיוע ומעורבות ממשלתית כדי לשפר את מיצובן ומעמדן ולהוות יעד אטרקטיבי למשיכת אוכלוסייה. אמות המידה המפורטות לעיל מיועדות למנוע מצב בו הנהנות העיקריות מהעתקת המחנות הן הרשויות המקומיות המדרגות באשכולות הגבוהים, בעוד שרשויות מקומיות שדירוגן נמוך יותר נותרות מאחור, ובאופן שמיועד להביא לפריסת האוכלוסייה כתוצאה מהמהלך בצורה המיטבית. שילובם של שלושת התנאים עולה בקנה אחד עם השיקולים המנויים בסעיפים 151(ב)(2) ו-151(ב)(4) לחוק.

לאור תבחינים אלה לקביעת יישובי המטרה, נכללו בהגדרה זו, כפי שנקבעה בהחלטה 546 ותוקנה בהחלטה 2025, הרשויות המקומיות הבאות: אופקים, דימונה, ירוחם, ערד, באר שבע, נתיבות ומועצה אזורית מרחבים (באשר לשדות נגב, אמנם הרשות נמצאת באשכול סוציו-אקונומי 5 ועמדה ביתר התבחינים, אך לא כל יישוביה נמצאות במרחק של 33 ק"מ מהבסיסים ולכן היא לא נכללה בהחלטות הקודמות).

יצוין, כי הרשויות המקומיות הבדואיות (להלן: יישובי הבדואים) לא נכללו ביישובי המטרה שעל-פי החלטה זו. נראה, שכמעט אין צפי למעבר של אנשי קבע משרתים בבסיסים ושל בני משפחותיהם ליישובי הבדואים. מעבר לכך - הממשלה קיבלה לא מכבר את החלטה מס' 2397 מיום 12.02.2017 בדבר "תכנית לפיתוח כלכלי חברתי בקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב 2017-2021", מכוחה מיושמת תוכנית לפיתוח כלכלי וחברתי של האוכלוסייה הבדואית בנגב בהיקף של למעלה מ-3 מיליארד ₪ ובמסגרתה נהנות הרשויות הבדואיות מכלי סיוע כפי שנקבעו בהחלטה זו. הכלים שנקבעו בהחלטה 2397 מותאמים לצורכיהן ולמאפייניהן של רשויות אלו ונקבעו שם בשים לב ומתוך התחשבות במעבר הצפוי של בסיסי צה"ל דרומה. יודגש, כי בימים אלה מתקיימת עבודת מטה לגיבוש תכנית רב שנתית חדשה ליישובי הבדואים.

על אף המשאבים הרבים שהופנו לנגב כולו, וליישובי המטרה בפרט, במסגרת החלטות 546 ו-2025, ולמרות תנופת הפיתוח בשנים האחרונות, יישובי המטרה טרם מיצו את הפוטנציאל הכלכלי הטמון בהעתקת מחנות צה"ל לנגב ולא השלימו את קפיצת המדרגה הנדרשת, הן מבחינת הגידול הדמוגרפי והן מבחינת איכות החיים הרצויים. כך, על אף הזמן שחלף מאז התקבלו החלטות 546 ו-2025, ששה מתוך שבעת היישובים עדיין עומדים בכל שלושת התבחינים שנקבעו: ביחס לחמישה יישובים (אופקים, דימונה, ירוחם, ערד, באר שבע, נתיבות) לא היה שינוי במדד הכלכלי חברתי לעומת המדד שעל בסיסו נכללו בהחלטות הנ"ל; ערד ירדה מאשכול 5 לאשכול 4 לפי נתוני המדד האחרון, והמועצה האזורית מרחבים עלתה במדד ומדרגת כיום באשכול 6, ובשל כך היא היחידה שאינה עומדת עוד בתבחינים ולא תיכלל ביישובי המטרה לעניין החלטה זו.

בנוסף אליהם, תכלול ביישובי המטרה גם המועצה האזורית שדות נגב, אשר מדרגת באשכול 5, וזאת לעניין היישובים בתחומה אשר מצויים במסגרת ההשפעה, ואשר אינם נכללים בהגדרת יישובי עוטף עזה.

בנוסף, כל היישובים עדיין עומדים במבחן ההכנסה מארנונה לנפש, שלא עלו על כפליים הממוצע הארצי, שעמד בשנת 2019 על 5,954 ש"ח לנפש בשנה (אופקים - 1,343 ש"ח, באר-שבע - 3,677 ש"ח, דימונה - 2,703 ש"ח, ירוחם - 2,410 ש"ח, נתיבות - 1,463 ש"ח, ערד - 2,007 ש"ח, שדות נגב - 2,279 ש"ח).

יצוין כי בהחלטה 546 נכללו מספר כלי סיוע שיועדו לירוחם בלבד, באופן המהווה העדפה מיוחדת מבין יישובי המטרה, ובהסתמך על השיקול בדבר מיקומו הגיאוגרפי של האזור או היישוב או המרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ, כאמור בסעיף 151(ב)(4) לחוק, וכפי שפורט בהרחבה בפרק העדיפות הלאומית של החלטה 546. בהמשך, בהחלטה מס' 3741 מיום 15.4.2018 (להלן - החלטה 3741), אושרה תכנית רב שנתית לחיזוק ירוחם, על בסיס אותם השיקולים, תוך קביעת העדפה מיוחדת לירוחם מבין כלל יישובי המטרה, הכל כפי שפורט בפרק העדיפות הלאומית של החלטה זו. כלי הסיוע מכוח החלטה 3741 (על התיקונים שהוכנסו בה מאז החלטות מס' 4635 מיום 18.7.2019 ומס' 966 מיום 30.4.2021) נקבעו לתקופות שונות בין השנים 2018-2022 ומקצתם עדיין עומדים בתוקף בשנים 2021-2022. לצד העדפתה המיוחדת של ירוחם מבין כלל יישובי המטרה היא עומדת כמובן בתבחינים להכללתה בין יישובי המטרה עצמם, ונכללת אפוא בהחלטה זו כיישוב מטרה שעה שבמקביל ניתנות לה עדיין הטבות מסוימות מכוח ההעדפה המיוחדת שניתנה לה בהחלטה 3741. עם זאת, בהחלטה זו לא יינתנו לירוחם תקציב פיתוח מכוח סעיף 10, לאור התקציבים שהוקצו לה למטרות דומות מכוח החלטה 3741.

יצוין, שמתוך יישובי הנגב, אין רשויות נוספות שעומדות בכל שלושת התבחינים שנקבעו. היישובים להבים, מיתר, עומר והמועצות האזוריות בני שמעון תמר, רמת נגב ואשכול נמצאות באשכול סוציו-אקונומי גבוה מ-5 (וכך כאמור לעיל גם המועצה האזורית מרחבים).

כלי סיוע לבאר שבע

באר-שבע נמנית על יישובי המטרה והיא הרשות הגדולה ביותר מבין יישובי המטרה (209,687 נפש בהתאם לנתוני הלמ"ס העדכניים שהם נתוני סוף שנת 2019, יתר הרשויות העירוניות הנכללות ביישובי המטרה מונות פחות מ-38,000 נפש). כמו כן, באר-שבע, הידועה בכינוי "בירת הנגב", היא העיר הגדולה והמרכזית בדרום הארץ והיא מרכז של המטרופולין הצעיר בישראל, כפי שיפורט להלן.

בסיס התקשוב מוקם בימים אלה בתחומי העיר באר-שבע, בסמיכות לתחנת הרכבת באר-שבע-אוניברסיטה ופארק ההייטק. באר-שבע היא הרשות הקרובה ביותר מבין יישובי המטרה לבסיס קריית המודיעין שצפוי לקום בשנים הקרובות בליקית, בין עומר לבאר-שבע. על רקע מעבר הבסיסים הצפוי, צפויה תועלת מוגברת מריכוז מאמץ בזמן קצר למינוף מגמות הפיתוח ולמיצוי הפוטנציאל הכלכלי והדמוגרפי לנוכח המעבר העתידי של בסיסי התקשוב והמודיעין.

לאור זאת נכללו בהחלטה מספר כלי סיוע המיועדים לבאר-שבע בלבד משיקולים מקצועיים.

כאמור לעיל, מטרופולין באר שבע הוא המטרופולין הצעיר בישראל. שטח מטרופולין באר-שבע משתרע מעבר לגבולות העיר באר-שבע, וכולל יישובים רבים השייכים לנפת באר-שבע.

בשנת 1993 אושרה תכנית המתאר הארצית מס' 31(תמ"א 31), שחזנה העיקרי היה הרחבת הבסיס המרחבי של הפעילות הכלכלית של ישראל והעמדתו על ארבעה ריכוזים מטרופוליניים: מטרופולין ירושלים, שביחד עם מטרופולין תל אביב יהוו מעין מטרופולין-ליבה, וכן מטרופולין צפוני סביב העיר חיפה ומטרופולין דרומי סביב באר שבע. תכנית המתאר של מחוז הדרום, תמ"מ 4/14, שאושרה בשנת 2001, המשיכה ופירטה את החזון של הקמת מטרופולין שבאר שבע במרכזו, וכך גם תמ"א 35, שאושרה זמן קצר אחר כך.

החלטה מספר 5154 של הממשלה מיום 14.10.2012 הכריזה על העיר באר שבע כיישוב בעל עדיפות לאומית לצורך ביסוסה כמטרופולין אזור הנגב, זאת באמצעות פיתוח העיר העתיקה בבאר שבע בתחומי הפעילות המפורטים בהחלטה זו. שנתיים לאחר מכן, במסגרת סעיף 28 להחלטה 2025, ובהמשך לפעולות הממשלה לחיזוק הדרום ובאר שבע, ובהתאם למגמות שנקבעו בהחלטות מוסדות התכנון, הממשלה הכירה במעמדה המיוחד של באר שבע כמטרופולין הדרום, משיקולים מקצועיים.

בהשוואה למטרופולינים האחרים בישראל, מטרופולין באר-שבע נמצא בשלבי התפתחות ראשוניים. פיתוח מטרופולין באר-שבע עשוי למשוך תושבים חדשים לדרום, להמריץ את פיתוח הנגב כולו ולסייע להקלת הצפיפות והגודש במרכז הארץ.

באר-שבע היא הגרעין של המטרופולין וסביבו נבנה חלק משמעותי מהפעילות הכלכלית במחוז דרום. בתחומי באר-שבע מצוי גרעין משמעותי של שירותים אזוריים, ובכלל זה עוגני תעסוקה, עוגנים אקדמיים (אוניברסיטת בן-גוריון), שירותים ציבוריים (בית החולים סורוקה), מרכזים מסחריים גדולים, תשתיות לאומיות, ומרכזי פנאי, תרבות וספורט - המשרתים את אוכלוסיית המטרופולין כולה.

העיר באר-שבע מוקפת בטבעות של יישובים. ערי הלווין שהוקמו בנגב בשנות ה-50 וה-60, כמו נתיבות, אופקים, דימונה וערד, נועדו לשמש מרכזי שירותים לסביבתן, וכן מרכזי תעשייה לעיבוד אוצרות הטבע של האזור. היישובים עומר, מיתר ולהבים הם פרוורי מגורים שהוקמו בקרבת באר-שבע, והתיישבה בהם אוכלוסייה צעירה ומבוססת שמרביתה עזבה את העיר בחיפוש אחר איכות חיים טובה יותר. עד מהרה פיתחו יישובים אלה שירותים ציבוריים נפרדים ברמה גבוהה. עם הזמן הם הפכו לרשויות מקומיות עצמאיות, שרבים מתושביהן עובדים בבאר-שבע. זוהי התחלה של התפתחות מטרופולינית, שבה העיר באר-שבע, פרווריה והערים שסביבה הופכים למרכז תעסוקה אחד.

עוד נכללים במטרופולין המתהווה מושבים וקיבוצים, שרובם עוברים מחקלאות לענפים אחרים ומקבלים גם הם אופי פרוורי; וכן היישובים הבדוויים. חשוב לציין כי בניגוד למטרופולינים אחרים - באזור באר-שבע כמעט שאין רצף בנוי בין העיר המרכזית לערי הסביבה, וחלק מן היישובים באזור אינם משתמשים בכל השירותים שמציעה באר-שבע.

לאור החיבור הכלכלי המשמעותי בין באר-שבע לבין יישובי הנגב, ובפרט יישובי המטרה, ולאור תפקידה של באר-שבע כליבת מטרופולין באר-שבע, שהוא המטרופולין היחיד בדרום הארץ, יישום כלי מדיניות לפיתוח הנגב כולו מחייבים פיתוח ממוקד בתחומים מסוימים בעיר באר-שבע. על מנת לאפשר את מימוש תפיסה זו, לטובת חיזוק הנגב כולו, מוצע בהחלטה זאת לקדם מספר צעדי מדיניות לפיתוח הכלכלי של יישובי הנגב, אשר ימוקדו בבאר-שבע שבליבת המטרופולין. הצעדים המופיעים בבאר-שבע במסגרת החלטה נסמכים על שיקולים מקצועיים ונגזרים מאפיוני הפעילות, תרומתה הייחודית לפיתוח נפת באר-שבע, או קיומו של נכס בעל ייחודיות כלכלית משמעותית בתחום העיר באר שבע.

לפי מחקר שנערך בבנק ישראל בשנת 2008 ("השקעה בתשתית תחבורתית, יוממות ושכר"), עולה כי להשקעה בתחום התחבורה היבשתית ישנה חשיבות רבה בפיתוח כלכלה מודרנית ובצמצום פערים כלכליים בין הפריפריה למרכז. בהחלטה זו נכללים פרויקטים נוספים בתחום התחבורה הציבורית, שנותנים את המענה בחיבור מחנות צה"ל לבאר-שבע ובסיוע לחיבור באר-שבע למרכז. פיתוח תשתיות בתחום התחבורה הוא צעד משלים לצעדים הנעשים בתחום הפיתוח הכלכלי. תוקף החלטת הממשלה עד לסוף שנת 2022, למעט סעיפים 7, 19, 21, 22 ו-23 אשר ביצועם ימשך מעבר לכך כפי שמפורט בהם.

להלן הנספחים:

נספח א'

[מפת רובע החדשנות](#)

נספח ב'

רשימת היישובים במועצה האזורית שדות נגב הכלולים בהגדרת "יישובי המטרה":

זרועה

יושיביה

בית הגדי

שרשרת

גבעולים

שיבולים

מלילות

מעגלים

הנוסח המחייב של החלטות הממשלה הינו הנוסח השמור במזכירות הממשלה.
הנוסח המחייב של הצעות חוק ודברי חקיקה הנזכרים בהחלטות הינו הנוסח המתפרסם ברשומות.

החלטות תקציביות כפופות לחוק התקציב השנתי.

קבצים להורדה

מפת רובע החדשנות - נספח א'
סוג הקובץ: png משקל: 311.75 Kb

דף זה עודכן לאחרונה בתאריך 14.11.2021